

Halot Halos

Veikko Mäkelä

Haloilmiöt ovat harrastuskohteena varsin mielenkiintoinen ala. Valoilmiönä halot ovat varsin kauniita ja alana haloharrastus tarjoaa vielä runsaasti vielä tutkimatonta asiaa. Siltikin niiden havaitseminen ja tutkiminen on maailmanlaajuisesti varsin harvojen henkilöiden puuhaa. Tällöinkin havaitsijat ovat olleet meteorologian ammattilaisia ja tutkimusmatkailijoita. Laajempaa organisoitua halojen havaintotoimintaa on ollut ja on edelleenkin hyvin vähän.

Suomessa halojen havaitseminen alkoi 1970-luvun lopulla Kari Kailan otettua ne jaostonsa havainto-ohjelmaan. Vaikka halot tuntuvat tähtiharrastuksen kannalta varsin oudolta havaintokohteelta, ne otettiin harrastajien taholta varsin innolla vastaan. Alkuvuosina havaitseminen oli vain joidenkin harrastajien, useimmiten varsin hajanaista tarkkailua. 1980-luvun alussa muutamien havaintoryhmien ansiosta saatiin kasaan melko hyvää materiaalia, joskin tuohon aikaan havaintotuloksia rajoitti selvästi tietouden puute.

Kun ilmakehän valoilmioiden jaoston perustettiin 1983, oli luonnollista, että haloilmiöt ovat jaoston yksi tärkeimmistä havainto-ohjelmista. Veikko Mäkelä oli aloittanut halojen havaintotoiminnan organisoimisen jo ennen jaoston perustamista. Varsin pian mukaan tuli Marko Pekkola, joka jatkoi halohavaitsemisen organisoimista. Halot olivat ensimmäinen ala, josta tuli selkeä alajaosto. Lopulta haloista tehtiin oma jaosto yhdessä revontulten ja rakettikokeiden kanssa.

Halohavaintotoiminta on laajentunut Suomessa hyvin voimakkaasti ja on saavuttanut hyvin merkittävän aseman jopa maailmanlaajuisesti. Suomen lisäksi ainoastaan Alankomaissa on vastaavanlainen havaintoverkko. Havaitsijoiden määrä on vaihdellut. Parhaimmillaan se on ollut jopa nelisenkymmentä.

Halo phenomena are very interesting field of the interest. They are beautiful as a phenomenon and the interest in halos gives a lot of unstudied things. Despite of this they has been the hobby of very few people. Usually these people have been meteorologists or explorers. Wide, well organized halo observing has existed and still exists nowadays only on a small scale.

Halo observing began in Finland at the end of the 1970's, when Kari Kaila included it in the program of his section. Although halos sounds very strange when talking about amateur astronomy, they have gone down very well among observers. In the beginning observing was only carried out irregularly by some amateurs. In the beginning of the 1980's some observing groups made quite good observations. The biggest limitation of halo work was the lack of information in those times.

When the section of atmospheric light phenomena was founded in 1983, it was clear that halos would be one the most important observing programs of the section. Veikko Mäkelä had begun to organize observing already before the founding of the section. Quite soon after Marko Pekkola continued this work. Halos were the first special topic, which get its own subsection. Finally an independent halo section was founded at the same time with aurorae and rocket experiments.

Observing work has grown very steadily in Finland and it has reached a remarkable level even worldwide. There is only one other halo network in the world, namely in the Netherlands. The number of observers has changed. There have been up to forty halo observers sometimes.

Finnish amateurs have archived some remarkable results in the area of halo phenomena. We

Suomalaiset havaitsijat ovat myös saavuttaneet merkittäviä löytöjä haloilmiöiden alalla. Näistä mainittakoon esimerkiksi ellipsihalohavainnot, joista Marko Pekkola ja Juhana Hakumäki kirjoittivat artikkelin englantilaiseen meteorologin alan Weather-julkaisuun.

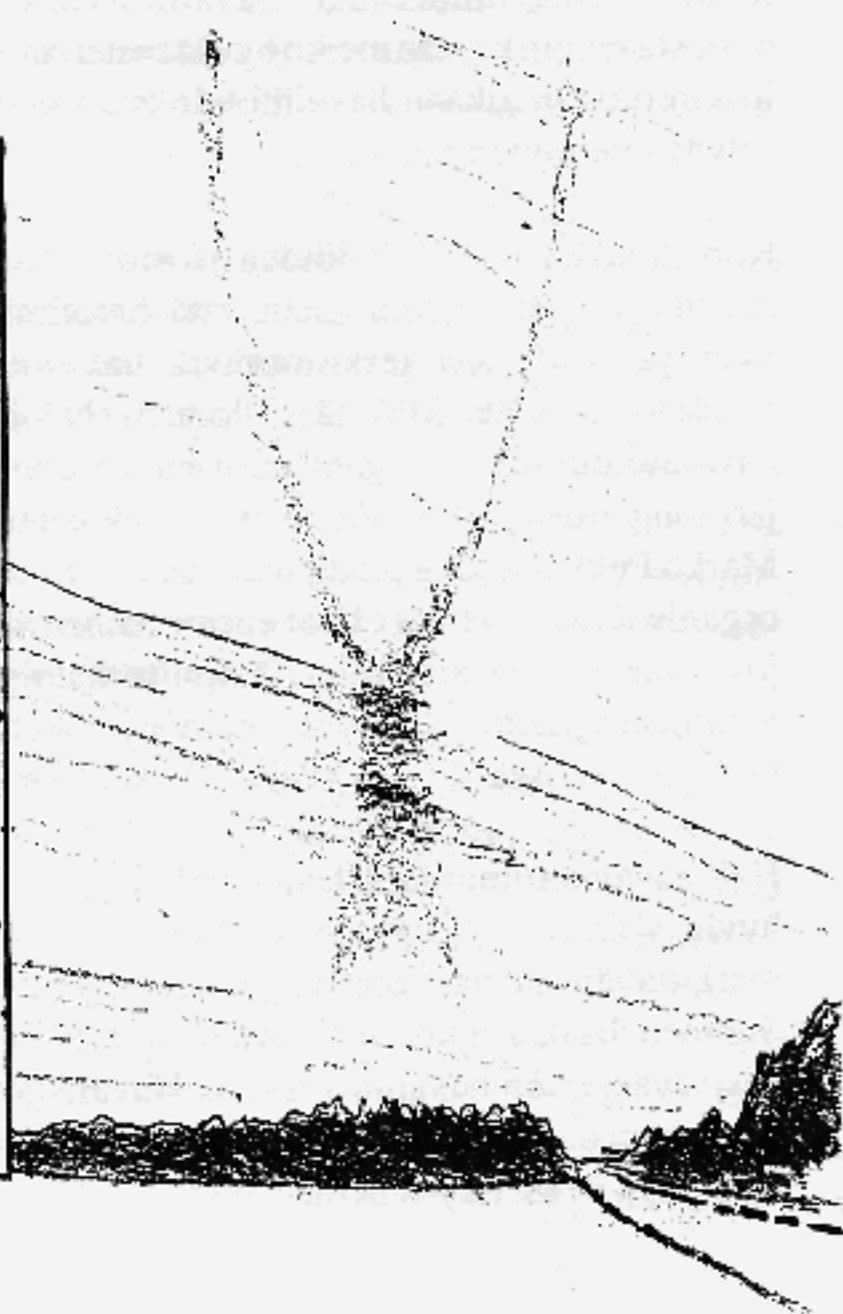
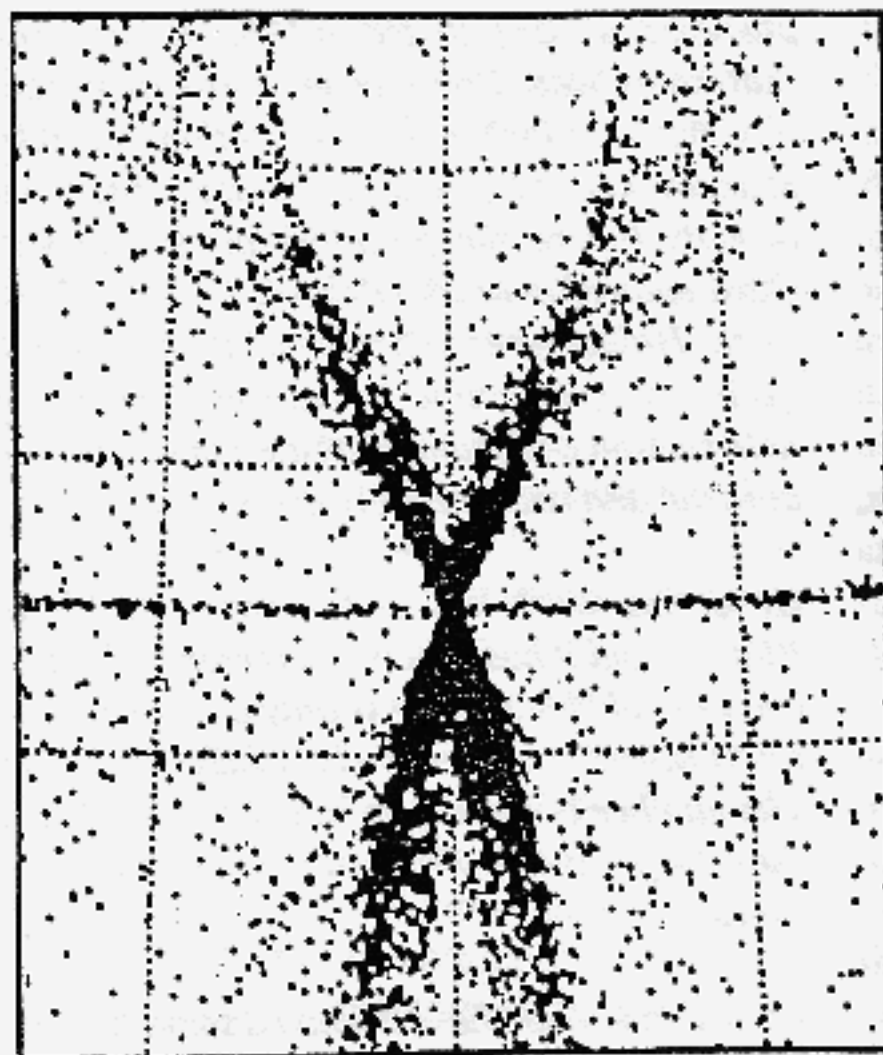
Marko Pekkolan suorittaman laajan kirjallisuustutkimuksen ansiosta on harrastajien tietous haloista lisääntynyt. Tämä on edesauttanut harrastajia tutkimaan ja havaitsemaan haloja. Halot ovat avanneet tähtitieteen harrastajille merkittävän ja hyvin mielenkiintoisen havaintoalan, jolla voidaan saavuttaa jopa tieteellisiä löytöjä.

Halojaosto pitää yhteyksiä alan harvoihin harrastajiin ulkomailla, sekä halotutkimuksen johtaviin tutkijoihin.

can mention for example the observations of elliptical halos, about which there is an article in the British Weather magazine written by Marko Pekkola and Juhana Hakumäki.

Thanks to the large literature studies of Marko Pekkola, the knowledge of halos has increased among amateurs. This has helped observers to study and observe halos. These phenomena have given an important and very interesting area to amateur astronomers, where even we can obtain scientific discoveries.

The halo section has good connections to quite a few foreign halo amateurs and leading halo scientists.

Robert Greenler/Jukka Ruoskanen